

Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming

Sloop/Nieuwbouw Wilhelminastraat 58 Nijverdal

Bureau Biota rapportage 2021-004

Projectgegevens

Opdrachtgever: **Omgevingsrecht Zuidema**
Stapelerveldweg 4
7957 NE de Wijk

Projectomschrijving: Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming
Sloop/Nieuwbouw Wilhelminastraat 58 Nijverdal

Aannemer: Bureau Biota
Oude Marswal 38
8015 ED Zwolle

KvK nummer: 59869984
BTW nummer: NL853674942B01

Contactpersoon: Dr. Ir. G. Milder-Mulderij (Bureau Biota)
06 24 62 03 14

Datum: 10 maart 2021

Status: Definitief

Akkoord: Ing. C. J. E. Brochard

Projectnummer: 2021-033

Rapportnummer: 2021-004

Te citeren als:

Milder-Mulderij G 2021. Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming - Sloop/Nieuwbouw Wilhelminastraat 58, Nijverdal. Bureau Biota rapport 2021-004. In opdracht van Omgevingsrecht Zuidema.

© Bureau Biota / Omgevingsrecht Zuidema

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever hierboven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Biota, nog mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het rapport is vervaardigd.

Bureau Biota is niet aansprakelijk voor gevolgschade welke voortvloeit uit toepassingen van resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Biota. Opdrachtgever vrijwaart Bureau Biota voor aanspraken in verband met deze toepassing.

Samenvatting

Aanleiding

Omgevingsrecht Zuidema is bezig met een bestemmingsplanwijziging aan de Wilhelminastraat 58 te Nijverdal. Dit omdat er plannen zijn om een horecapand te verbouwen tot twee woningen. Van deze werkzaamheden kunnen soorten beschermd onder de Wet natuurbescherming hinder hebben en dit is niet zonder meer toegestaan. Om in kaart te brengen welke effecten te verwachten zijn en welke verbodsbepalingen uit de genoemde wet er eventueel worden overschreden is er de noodzaak tot het uitvoeren van een quickscan Wet natuurbescherming. Omgevingsrecht Zuidema heeft Bureau Biota gevraagd dit onderzoek uit te voeren. Het voorliggende rapport doet verslag van de bevindingen uit deze quickscan.

Doel

Het doel van dit natuuronderzoek is het in kaart brengen van de potenties van het onderzoeksgebied voor soorten die beschermd worden onder de Wet natuurbescherming (Wnb) en het bepalen van de te verwachten effecten van de voorgenomen plannen op beschermde natuurwaarden ter plaatse en op de directe omgeving. Het onderzoek brengt in beeld:

- of beschermde soorten planten en dieren aanwezig zijn op of direct rondom het onderzoeksterrein;
- of er potenties zijn voor Wnb-beschermde soorten die tijdens het veldbezoek niet aangetroffen zijn;
- of met de voorgenomen ingreep verbodsbepalingen uit de bovengenoemde wet zullen worden overtreden (alleen soortenbescherming);
- of er mogelijkheden zijn om eventuele overtredingen te vermijden;
- hoe te handelen om te voldoen aan de zorgplicht en de Wet natuurbescherming na te leven;
- of er noodzaak is tot het aanvragen van een ontheffing van bovengenoemde wet of dat er eerst nog nader onderzoek moet worden verricht om tot deze conclusie te komen.

Soortenbescherming –potenties voor beschermde soorten aangetroffen

Op of direct rondom het onderzochte terrein zijn geen potenties voor beschermde soorten aangetroffen. Met de voorgenomen plannen worden dus geen bepalingen uit de Wet natuurbescherming voor het onderdeel Soortenbescherming overtreden.

Conclusie en advies

Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op natuurwaarden beschermd onder de Wet natuurbescherming. Er is op het gebied van soortenbescherming verder geen nader onderzoek vereist voor de voorgenomen plannen. Er worden geen verbodsbepalingen uit de genoemde wet overtreden en daarmee is er voor de voorgenomen plannen geen ontheffing van de Wet natuurbescherming vereist voor het onderdeel Soortenbescherming.

Om te vermijden dat broedgevallen van algemene broedvogels ontstaan en om spontane vestiging van vleermuizen voor te zijn (hoewel de panden zeer beperkte potenties hebben) is het van belang de bomen achter op het perceel op korte termijn te verwijderen en de schuur achter het hoofdgebouw (met name de zolder hiervan) en de losstaande garage volledig ongeschikt te maken. Ook is het verstandig de enige toegang tot de kelder hermetisch af te sluiten zodat zich ook hier geen dieren meer kunnen gaan vestigen.

We raden aan de werkzaamheden van verwijderen van bomen en volledig ongeschikt maken van de schuur en garage uit te (laten) voeren onder ecologische begeleiding. Dit om ervoor te zorgen dat er te allen tijde aan de zorgplicht wordt voldaan.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
2	Doel van het onderzoek	1
3	Omschrijving onderzoeksterrein en voorgenomen plannen	1
4	Wettelijk kader	3
4.1	Soortenbescherming.....	3
5	Werkwijze.....	5
6	Bevindingen uit het onderzoek	7
6.1	Literatuurstudie.....	7
6.2	Veldbezoek	8
6.2.1	Algemene indruk	8
6.2.2	Potenties voor vleermuizen	8
6.2.3	Potenties voor overige soorten zoogdieren.....	15
6.2.4	Potenties voor jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels.....	17
6.2.5	Potenties voor overige broedvogels.....	21
6.2.6	Potenties voor watergebonden soorten (vissen/amfibieën)	21
6.2.7	Potenties voor reptielen	22
6.2.8	Potenties voor flora.....	22
6.2.9	Potenties voor overige soorten beschermd onder de Wnb.....	22
6.2.10	Aandachtsoortenlijst Overijssel.....	22
7	Te verwachten effecten van de voorgenomen ingrepen	27
8	Conclusies en aanbevelingen	27
9	Geraadpleegde bronnen	28
Bijlage 1	Toelichting bepalingen Wet natuurbescherming.....	29
Bijlage 2	Beschermde soorten Provincie Overijssel	32

1 Inleiding

Omgevingsrecht Zuidema is bezig met een bestemmingsplanwijziging aan de Wilhelminastraat 58 te Nijverdal. Dit omdat er plannen zijn om een horecapand te verbouwen tot twee woningen. Van deze werkzaamheden kunnen soorten beschermd onder de Wet natuurbescherming hinder hebben en dit is niet zonder meer toegestaan. Om in kaart te brengen welke effecten te verwachten zijn en welke verbodsbepalingen uit de genoemde wet, behorende bij het onderdeel Soortenbescherming, er eventueel worden overschreden is er de noodzaak tot het uitvoeren van een quickscan Wet natuurbescherming. Omgevingsrecht Zuidema heeft Bureau Biota gevraagd dit onderzoek uit te voeren. Het voorliggende rapport doet verslag van de bevindingen uit deze quickscan.

2 Doel van het onderzoek

Het doel van dit natuuronderzoek is het in kaart brengen van de potenties van het onderzoeksgebied voor soorten die beschermd worden onder de Wet natuurbescherming (Wnb) en het bepalen van de te verwachten effecten van de voorgenomen plannen op beschermde natuurwaarden ter plaatse en op de directe omgeving. Het onderzoek brengt in beeld:

- of beschermde soorten planten en dieren aanwezig zijn op of direct rondom het onderzoeksterrein;
- of er potenties zijn voor Wnb-beschermde soorten die tijdens het veldbezoek niet aangetroffen zijn;
- of met de voorgenomen ingreep verbodsbepalingen uit de bovengenoemde wet zullen worden overtreden;
- of er mogelijkheden zijn om eventuele overtredingen te vermijden;
- hoe te handelen om te voldoen aan de zorgplicht en de Wet natuurbescherming na te leven;
- of er noodzaak is tot het aanvragen van een ontheffing van bovengenoemde wet of dat er eerst nog nader onderzoek moet worden verricht om tot deze conclusie te komen.

3 Omschrijving onderzoeksterrein en voorgenomen plannen

Het onderzoeksterrein bestaat uit een perceel aan de Wilhelminastraat 58 te Nijverdal, Gemeente Hellendoorn. Op het terrein staat een voormalige horecagelegenheid met aangebouwde schuur en losstaande garage. Op de achterzijde van het terrein staan enkele bomen die ook zullen moeten wijken voor de voorgenomen plannen.

Het oorspronkelijk pand van de horecagelegenheid zal gerenoveerd worden. De schuur aan de achterzijde wordt gesloopt. De garage achter op het terrein komt ook te vervallen. Op dit terrein worden vervolgens twee woningen gerealiseerd. In Figuur 1 wordt een overzicht gegeven van de actuele situatie op het terrein.

Figuur 1 Actuele situatie aan de Wilhelminastraat 58 te Nijverdal. Boven: Hoofdgebouw gezien vanaf de voor- en achterzijde. Midden: Afwezigheid van roosters en/of open stootvoegen in de gevel (links) en schuur achter het hoofdgebouw (rechts). Onder: achterzijde van het perceel met enkele bomen (links, de meeste bomen horen bij het belendende perceel erachter) en de garage (rechts). Foto's: Bureau Biota.

4 Wettelijk kader

De Wet natuurbescherming vervangt sinds 1 januari 2017 drie wetten: de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Boswet. Het doel van deze nieuwe wet is drieledig: het beschermen van de biodiversiteit, decentralisatie van natuurbescherming en vereenvoudiging van de regels. Waar vroeger de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland bevoegd gezag was, liggen de verantwoordelijkheden aangaande de Wet natuurbescherming tegenwoordig grotendeels bij de provincies.

De Wet natuurbescherming ziet toe op:

- Het beschermen en ontwikkelen van natuur en het behoud en herstel van de biodiversiteit;
- Het beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- Het borgen van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen vanwege hun bijdrage aan de biodiversiteit en hun cultuurhistorische betekenis.

Zowel soortenbescherming als gebiedsbescherming zijn nu in de Wet natuurbescherming geregeld (zie ook Bijlage 1). Ook vertelt de nieuwe wet ons hoe we dienen om te gaan met houtopstanden. *Soortenbescherming* werd voorheen geregeld in de Flora- en faunawet, *gebiedsbescherming* in de Natuurbeschermingswet en het onderdeel *houtopstanden* in de Boswet. In de onderstaande paragraaf volgt alleen nog een nadere toelichting op het onderdeel Soortenbescherming uit de wet natuurbescherming, omdat vanuit de opdrachtgever alleen een verzoek is uitgegaan voor dit onderdeel uit de wet.

4.1 Soortenbescherming

Binnen dit onderdeel van de wet is de bescherming van in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren vastgelegd. Doel van dit onderdeel is de instandhouding van deze wilde planten en dieren. Naast de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren in Nederland (Artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, zie ook Bijlage 1) geldt voor een aantal soorten een aanvullend beschermingsregime. De soorten met een aanvullend beschermingsregime zijn te verdelen in drie groepen:

- Artikel 3.1 Vogels (Europese Vogelrichtlijn);
- Artikel 3.5 Overige strikt beschermde soorten (Europese Habitatrichtlijn, Verdragen Bern/Bonn);
- Artikel 3.10 Nationaal beschermde soorten (waaronder Rode Lijst-soorten).

Bijlage 1 gaat nog wat dieper in op het bovenstaande.

Vogels

Voor wat betreft de vogels is in deze wet bepaald, dat alle broedende vogels, hun eieren, de vaste rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving daarvan zijn beschermd. Voorts zijn van een aantal soorten de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd. De nesten van deze vogelsoorten zijn ondergebracht in vijf categorieën, elk met een eigen beschermingsregime:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats;
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;

4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen;
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Voor de nesten in categorie 5 geldt dat deze alleen beschermd zijn als er onvoldoende alternatieve broedgelegenheid aanwezig is in de directe omgeving van de nesten die verloren gaan.

Habitatrichtlijn/Verdrag van Bern/Verdrag van Bonn

Voor de planten- en diersoorten vernoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn¹, bijlage I of II bij het Verdrag van Bern² of bijlage I bij het Verdrag van Bonn³ geldt dus een aanvullend beschermingsregime. Voor deze soorten geldt dat alleen ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soorten, geen andere bevredigende oplossing voor een geplande ingreep voorhanden is en sprake is van een in of bij wet genoemd belang.

Nationaal beschermde soorten

Bijlage 1 onderdeel a van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming geeft een overzicht van de diersoorten die we op nationaal niveau dienen te beschermen (zie ook Bijlage 1 van dit rapport). Bijlage 1 onderdeel b van artikel 3.10 van bovengenoemde wet doet hetzelfde, maar dan voor beschermde plantensoorten (zie ook Bijlage 1 van dit rapport). De diersoorten uit deze bijlage mogen niet opzettelijk gedood of gevangen worden. Voor de plantensoorten uit de genoemde bijlage geldt dat ze in hun natuurlijke verspreidingsgebied niet opzettelijk mogen worden geplukt, verzameld, afgesneden, onttrokken of vernield.

Voor de 'andere soorten' uit de Wet natuurbescherming geldt dat een ontheffing nodig is bij ruimtelijke ingrepen met naar verwachting negatieve effecten op de genoemde soorten. Een alternatief hierop is een situatie waarbij gebruik wordt gemaakt van een goedgekeurde gedragscode. Dan is er al een generieke ontheffing verleend en mag deze ingezet worden als aantoonbaar volgens de daaraan gekoppelde gedragscode kan worden gewerkt. Gedragscodes kunnen worden opgesteld door initiatiefnemers en beschrijven welke handelingen ze uitvoeren en hoe hierbij de beschermde soorten zo veel mogelijk worden ontzien. Het Rijk en de provincies zijn samen verantwoordelijk voor gedragscodes⁴. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) keurt gedragscodes goed en de provincies zorgen ervoor dat de regels worden nageleefd. De provincies worden daarom ook betrokken bij de goedkeuring van een gedragscode. De ontheffing blijft alleen van kracht als ook aantoonbaar volgens de gestelde gedragscode wordt gewerkt.

Voor de nationaal beschermde soorten hebben de provincies in het kader van beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen de bevoegdheid om via een provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. De provincie Overijssel doet dit voor de volgende soorten:

1 <https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/habitatrichtlijn>

2 <https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/bern-conventie>

3 <https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/bonn-conventie>

4 <https://mijn.rvo.nl/overzicht-gedragscodes>

Amfibieën	Zoogdieren	Zoogdieren (vervolg)	Zoogdieren (vervolg)
• bruine kikker • gewone pad • kleine watersalamander • meerkikker • middelste groene kikker/bastaard kikker	• aardmuis • bosmuis • dwergmuis • dwergspitsmuis • egel	• gewone bosspitsmuis • haas • huisspitsmuis • konijn • ree	• rosse woelmuis • tweekleurige bosspitsmuis • veldmuis • vos • woelrat

Een volledig overzicht van alle beschermde soorten welke de provincie Overijssel aanhoudt is opgenomen in Bijlage 2.

5 Werkwijze

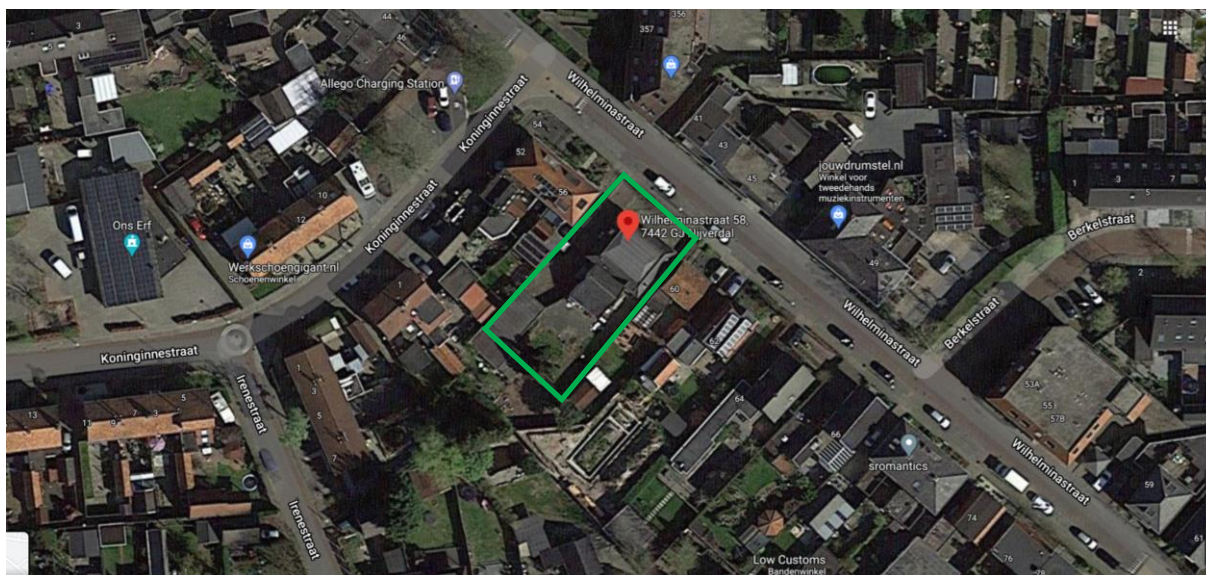
Voorafgaand aan het veldbezoek is een indruk van het gebied verkregen op basis van gebiedskenmerken in relatie tot de voorgenomen plannen. Op basis daarvan is in kaart gebracht waarvoor nog aanvullende gegevens wenselijk zijn. Om een gedegen conclusie te trekken, wordt doorgaans ook gebruik gemaakt van verspreidingsgegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en andere naslagwerken. Deze gegevens zijn van belang voor het maken van een goede afweging van de mogelijke effecten op de aanwezige natuurwaarden. Data uit de NDFF opvragen gaat middels een vergoeding via de Quickscanhulp (www.quickscanhulp.nl).

Gezien de kenmerken van het te onderzoeken terrein en de directe omgeving in relatie tot de voorgenomen ingreep en de verspreiding van beschermde soorten bekend uit de naslagwerken (zie Hoofdstuk 9) over deze regio is voor dit onderzoek daarnaast alleen de NDFF bevroegd.

Om goed in beeld te brengen welke (potenties voor) beschermde natuurwaarden op of nabij het onderzoeks-terrein (Figuur 2) aanwezig zijn (actuele situatie), heeft Bureau Biota op 25 februari 2021 tussen 8:30 uur en 9:15 uur een veldbezoek gebracht. Het veldonderzoek is bij daglicht uitgevoerd om voor zoveel mogelijk beschermde soortgroepen een goede inschatting van de aanwezigheid/potenties in het gebied te maken. Er is één medewerker van Bureau Biota ter plaatse geweest: Gabi Milder-Mulderij. Het weer ten tijde van het veldbezoek was licht bewolkt en het was 10°C met weinig wind (3 bft, zuid/zuidwest).

Eén veldbezoek aan een plangebied in deze periode van het jaar is doorgaans niet voldoende voor het gedetailleerd onderzoeken van de verspreiding en aantallen van veel soortgroepen. Veel soorten zijn namelijk slechts een deel van het jaar of zelfs een deel van de dag aanwezig in een bepaald gebied. Echter, wanneer men zich beperkt tot onder de Wet natuurbescherming vastgestelde soorten en leefgebieden en men kennis heeft van de ecologie van deze soorten en leefgebieden dan kan een ervaren ecooloog ook met een eenmalig bezoek een goede inschatting maken van de potenties van het terrein voor gebruik door beschermde soorten.

In onze ogen is een eenmalig veldonderzoek door een ervaren ecooloog in combinatie met de verzamelde biologische gegevens van het onderzoeksgebied in Nijverdal voldoende geweest om een gedegen inschatting te kunnen maken van de potenties van deze terreinen voor beschermde natuurwaarden en hier conclusies aan te verbinden voor wat betreft de bepalingen vastgelegd in de Wet natuurbescherming in relatie tot de voorgenomen plannen. Echter, 100% zekerheid geeft een eenmalig veldbezoek nooit.

Figuur 2 Globale definitie (groene contour) van het onderzoeksterrein aan de Wilhelminastraat 58 te Nijverdal, Gemeente Hellendoorn.
Bron ondergrond: Google Maps.

6 Bevindingen uit het onderzoek

6.1 Literatuurstudie

De NDFF-gegevens van een ruime contour rondom het aangewezen pand en de bijgebouwen zijn binnen een straal van maximaal 1 kilometer de afgelopen vijf jaren diverse beschermde soorten vastgesteld (Tabel 1). Het betreft hier amfibieën, dagvlinders, libellen, vogels en zoogdieren.

Tabel 1 Overzicht van de beschermde soorten die de afgelopen vijf jaren in de buurt van het plangebied (0 - 1 km) zijn aangetroffen. Wnb = Wet natuurbescherming. Hrl = Habitatrichtlijn. Vrl = Vogelrichtlijn. Deze afkortingen geven aan welk beschermingsregime op de soort van kracht is. Bron: Nationale Databank Flora en Fauna.

Groep	Naam	Beschermingsregime
Amfibieën	Kamsalamander	wnb-hrl
Dagvlinders	Grote weerschijnvlinder	wnb-andere soorten
Dagvlinders	Kleine ijsvogelvlinder	wnb-andere soorten
Vogels	Boomvalk	wnb-vrl
Vogels	Buizerd	wnb-vrl
Vogels	Gierzwaluw	wnb-vrl
Vogels	Grote gele kwikstaart	wnb-vrl
Vogels	Havik	wnb-vrl
Vogels	Huismus	wnb-vrl
Vogels	Kerkuil	wnb-vrl
Vogels	Ooievaar	wnb-vrl
Vogels	Ransuil	wnb-vrl
Vogels	Roek	wnb-vrl
Vogels	Slechtvalk	wnb-vrl
Vogels	Sperwer	wnb-vrl
Vogels	Steenuil	wnb-vrl
Vogels	Wespendief	wnb-vrl
Zoogdieren	Bunzing	wnb-andere soorten
Zoogdieren	Eekhoorn	wnb-andere soorten
Zoogdieren	Egel	wnb-andere soorten
Zoogdieren	Franjestaart	wnb-hrl
Zoogdieren	Gewone dwergvleermuis	wnb-hrl
Zoogdieren	Gewone grootoorvleermuis	wnb-hrl
Zoogdieren	Haas	wnb-andere soorten
Zoogdieren	Konijn	wnb-andere soorten
Zoogdieren	Myoot (soort onbekend)	wnb-hrl
Zoogdieren	Otter	wnb-hrl
Zoogdieren	Steenmarter	Wnb-andere soorten
Zoogdieren	Watervleermuis	wnb-hrl

Op een wat grotere afstand (1-5 km) van het plangebied zijn de afgelopen jaren ook nog een aantal andere soorten van de Habitatrichtlijn of de Vogelrichtlijn vastgesteld: baardvleermuis, Bechsteins vleermuis, franjestaart, laatvlieger, meervleermuis, wolf, gevleete witsnuitlibel, sierlijke witsnuitlibel, heikikker, poelkikker, zandhagedis, oehoe en zwarte wouw (NDFF; Bode *et al.* 2011). In het verleden (1989 – 1998) is ook de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis (1989 - 2010) in de buurt gesignaleerd (Bode *et al.* 2011). Verder zijn ook de wezel en de hermelijn in het verleden in Nijverdal gezien (Bode *et al.* 2011, gegevens van vóór 2010).

6.2 Veldbezoek

6.2.1 Algemene indruk

Tijdens het veldbezoek zijn het projectgebied (Figuur 2) en de directe omgeving uitgebreid geïnspecteerd op potenties voor beschermde natuurwaarden. Hierbij is vooral gezocht naar plaatsen aan de buitenzijde van de opstallen waar beschermde diersoorten, zoals huismussen, gierzwaluwen, vleermuizen, maar ook steenmarters zich een route naar een schuilplaats/vaste rust- of verblijfplaats kunnen verschaffen. Daarnaast is ook de directe omgeving van het onderzoeksterrein gescreend op functies voor beschermde soorten (schuilplaatsen, foera-geergebied, vliegroutes etc.). Dit om ook een goed beeld te hebben van plekken waar in het kader van eventuele mitigerende maatregelen op geringe afstand van het onderzoeksterrein eventueel kasten voor vogels of vleermuizen kunnen worden opgehangen als tijdelijke verblijfplaats in de periode van de sloop en nieuwbouw. In de volgende subparagrafen zullen we per soort(groep) de potenties in en rond het aangewezen plangebied bespreken.

6.2.2 Potenties voor vleermuizen

Vaste verblijfplaatsen

Alle opstallen zijn zo goed als mogelijk rondom geïnspecteerd op potentiële invliegopeningen voor vleermuizen.

Hoofdgebouw Dit betekent dat er gekeken is naar losliggende, scheve of kapotte dakpannen en gezocht is naar potentiële ruimtes achter dakbeschot/betimmering en overgangen van dak naar gevel of van het ene naar het andere dakvlak en zaken als open stootvoegen en roosters. Rondom het hoofdgebouw zijn geen holtes of wegkruipmogelijkheden voor vleermuizen die in theorie kunnen leiden naar potentiële verblijfplaatsen (Figuur 3 en 4). Op twee plekken rond het hoofdgebouw zijn roosters aanwezig (Figuur 5). Eén daarvan is niet functioneel want daarachter staat een bakstenen muur. De andere opening leidt naar een kelder (Figuur 6). Deze kelder heeft verder geen andere toe-/uitgangen. De volledige kelder is geïnspecteerd op sporen van aanwezigheid van vleermuizen. Hierbij moet vooral gedacht worden aan uitwerpselen en prooi-resten. Hiervoor is de gehele keldervloer afgespeurd. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat deze kelder in gebruik zou zijn bij vleermuizen (Figuur 6).

Schuur Vervolgens werd het volgende pand geïnspecteerd: de aangebouwde schuur. Dit betrof een in slechte staat verkerende schuur waar zo veel ruimte tussen de pannen aanwezig was dat van binnenuit recht naar buiten kon worden gekeken. Vleermuizen kunnen met gemak van buiten tussen de kieren door naar binnen kruipen (Figuur 7) op zoek naar een vaste verblijfplaats. Deze zolder van deze schuur is daarom uitgebreid onderzocht op (sporen van) aanwezigheid van vleermuizen. Er is dus wederom naar uitwerpselen en prooi-resten gezocht en gekeken naar potentiële hangplekken. In dit vertrek waren voldoende plekken aanwezig waar vleermuizen met gemak aan konden hangen (Figuur 8), maar van prooi-resten of uitwerpselen zijn geen bewijzen gevonden. Daarnaast maken de vele openingen tussen de dakpannen dit geen comfortabel vertrek voor vleermuizen. Het is er tochtig, koud en tussen de pannen door kan het licht met gemak naar binnen stralen. Daar houden vleermuizen niet van. Al met al zijn de potenties voor vleermuizen in de schuur dus laag ingeschat.

Garage De garage achter op het perceel bestaat uit bakstenen gevels met een plat dak (Figuur 9). De gevels hebben aan de bovenzijde open stootvoegen, maar deze komen niet uit in een spouwgevel. Deze stootvoegen vormen een open verbinding naar de binnenruimte van de garage. In de garage zijn geen sporen (prooi-resten, uitwerpselen) van gebruik door vleermuizen gesignaleerd.

Buitenterrein Op het buitenterrein van dit perceel zijn wel bomen aanwezig (Figuur 10), maar deze zijn niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, want hiervoor ontbreken geschikte holtes in de stammen.

Figuur 3 Hermetisch afgesloten overgangen van gevel naar dak rondom het hoofdgebouw aan de Wilhelminastraat 58 te Nijverdal.
Foto's: Bureau Biota.

Figuur 4 Detail van de staat van onderhoud van het dak van het hoofdgebouw aan de Wilhelminastraat 58 te Nijverdal. Alle loodslabben zijn netjes aangesloten en de pannen liggen allemaal recht en strak tegen elkaar aan. Onder de nokken is ook alles goed afgedicht zodat er geen wegkruipmogelijkheden voor vleermuizen zijn. Foto's: Bureau Biota.

Figuur 5 Rondom het hoofdgebouw zijn twee roosters aangetroffen. Eén is aan de binnenzijde geblokkeerd met een bakstenen wand (zie linker foto). Het andere rooster geeft toegang tot de kelder (zie pijl rechter foto). Voor een impressie van de binnenzijde van de kelder, zie Figuur 6. Foto's: Bureau Biota.

Figuur 6 Actuele situatie in de kelder onder het hoofdgebouw van de Wilhelminastraat 58 te Nijverdal. Er is van buiten, via een rooster, slechts één toegang waar vleermuizen gebruik van zouden kunnen maken. De kelder is volledig leeg en vrij van prooiresten of vleermuis-uitwerpselen. Er zijn dus geen aanwijzingen gevonden dat deze kelder in gebruik is bij vleermuizen of andere beschermde soort(groep)en. Foto's: Bureau Biota.

Figuur 7 Actuele situatie van het dak en de aansluiting op de gevel van de schuur aan de Wilhelminastraat 58 te Nijverdal. Op diverse plekken op vooral het dakvlak gericht naar de achterzijde van het perceel zijn potentiële invliegopeningen (zie pijlen) voor vleermuizen gevonden. Foto's: Bureau Biota.

Figuur 8 Actuele situatie op de zolder van de schuur aan de Wilhelminastraat 58 te Nijverdal. Op deze zolder zijn voldoende toegangs-
wegen en hangplekken voor vleermuizen aanwezig, maar sporen van gebruik door deze dieren zijn niet aangetroffen. De vloer is afgezocht
op prooiresten en uitwerpselen, maar deze zijn niet gevonden. Het tochtige karakter van deze zolder (de witte vlekjes op de onderste twee
foto's tonen het daglicht dat naar binnen treedt) maken het geen geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. Op deze zolder zijn ook geen
sporen van gebruik door andere beschermde soort(groep)en aangetroffen. Foto's: Bureau Biota.

Figuur 9 Actuele situatie ter hoogte van de garage op het terrein van de Wilhelminastraat 58 te Nijverdal. Het is een garage met een plat dak waarbij de open stootvoegen (rechter rij foto's) toegang bieden tot de binnenzijde van de garage (geen spouwgevels aanwezig). In de garage zijn geen sporen van gebruik door vleermuizen of andere beschermde soorten aangetroffen. Foto's: Bureau Biota.

Figuur 10 Bomen behorende bij het plangebied aan de Wilhelminastraat 58 te Nijverdal. De bomen achter de lantaarnpaal op de rechter foto behoren niet tot het plangebied. Deze bomen bieden geen potenties als verblijfplaats voor vleermuizen. Algemene broedvogels kunnen hier wel in broeden, maar broedgevallen van vogels met een jaarrond beschermd nest worden hier niet in verwacht. Een ransuil zou een dergelijk groepje bomen kunnen gebruiken als roestplaats, maar gezien de toestand waarin de bomen verkeren alsmede de afwezigheid van braakballen onder deze bomen is het niet aannemelijk dat ransuilen de bomen gebruiken. Foto's: Bureau Biota.

Foerageergebied

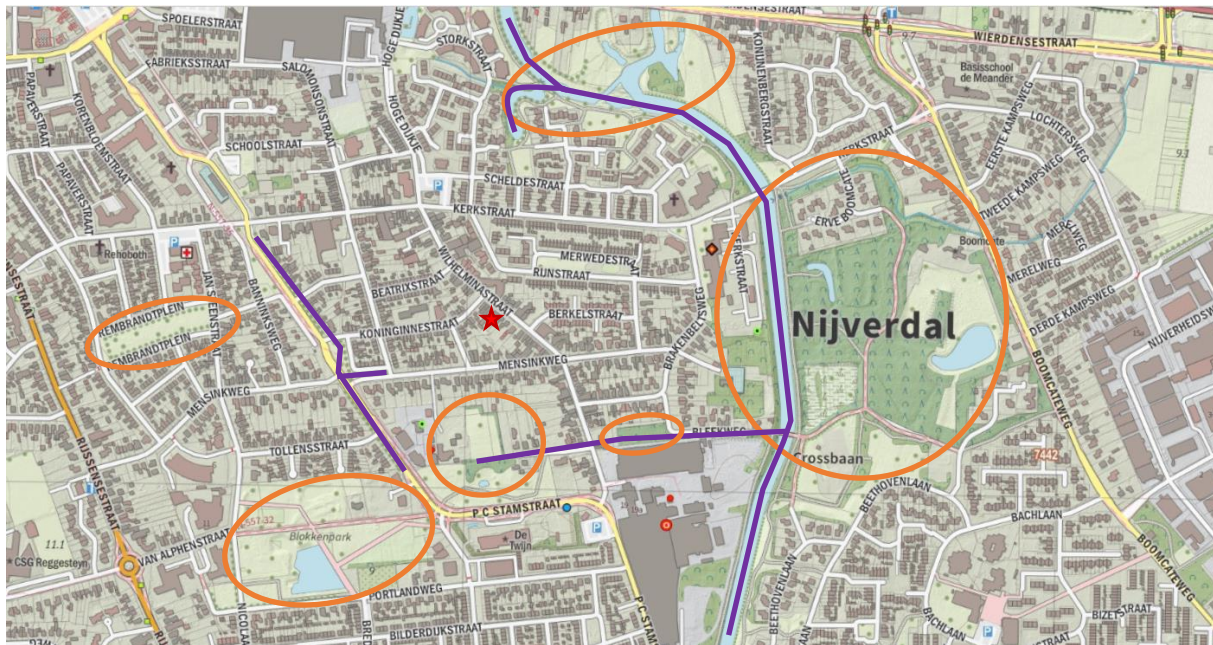
Het terrein aan de Wilhelminastraat 58 lijkt weinig geschikt als (onderdeel van een) foerageergebied van vleermuizen, maar de nabijgelegen groenstructuren aan bijvoorbeeld de Wilhelminadwarsstraat en de Bleekweg en het bosrijke gebied ten oosten van de Midden Regge (Figuur 11) bieden daar veel meer mogelijkheden voor. Dat maakt dat de directe omgeving van de onderzochte panden naar verwachting geen deel uitmaakt van een essentieel foerageergebied.

Vliegroutes

Nabij het plangebied zijn ook structuren aanwezig die dienst zouden kunnen doen als mogelijk vliegroutes van vleermuizen (Figuur 11). Dit kunnen bijvoorbeeld de bomenrijen aan bijvoorbeeld de P.C. Stamstraat zijn, maar ook een blauwe structuur, zoals de Midden Regge, kan dienst doen als landschappelijk element waarop vleermuizen navigeren.

6.2.3 Potenties voor overige soorten zoogdieren

Op of direct rondom het onderzochte terrein zijn geen potenties voor verblijfplaatsen van de overige beschermde zoogdieren aangetroffen die niet vallen onder de categorie 'Andere soorten' (zie Tabel 2). Deze dieren zullen hier geen geschikt leefgebied of geen geschikte verblijfplaats vinden of worden hier sowieso niet verwacht op basis van wat er bekend is over de nationale of regionale verspreiding van die soorten. Van de groep van de 'Andere soorten' biedt het onderzochte terrein mogelijk (enige) potentie voor egels en steenmarters.

Figuur 11 Ligging van het plangebied (rode ster) ten opzichte van nabijgelegen, potentieel geschikte foerageergebieden (oranje cirkels) en mogelijke migratieroutes (paarse lijnen) voor vleermuizen. Bron ondergrond: OpenTopo.nl.

Egels zijn uitgesproken schemer- en nacht actieve dieren. Ze houden zich overdag schuil in een nest van bladeren en gedroogd gras, onder struiken, in composthopen, houtwallen en dergelijken (Hoekstra 2016). Ze leven van allerlei soorten dierlijk voedsel. Hierbij valt te denken aan slakken, wormen, insecten en kleine zoogdieren, maar ook aan eieren. Daarnaast eten egels ook vruchten en paddenstoelen. Op het buitenterrein van het perceel aan de Wilhelminastraat 58 te Nijverdal zijn beperkte mogelijkheden aanwezig voor egels. Het zou voor kunnen komen dat een egel het plangebied doorkruist op zoek naar voedsel, maar van een vaste verblijfplaats lijkt hier geen sprake. Gezien de karakteristieken van het terrein maakt dit geen deel uit van een essentieel foerageerterrein van/voor egels. Verder is een groot deel van het buitenterrein bestraat. Van het niet-bestrate deel van het perceel bestaat het grootste gedeelte uit kort gemaaid gras. In het plangebied zijn weinig bladeren beschikbaar, waaronder egels zouden kunnen schuilen, want er staan alleen coniferen op het perceel. Daarvan ontstaat geen laag bladeren. Er zijn verder geen geschikte schuilplaatsen of wissels of andersoortige aanduidingen van de aanwezigheid/gebruik van het gebied van/door egels gevonden. Naar verwachting is het perceel dus niet in gebruik als vaste verblijfplaats voor egels.

Steenmarters zijn kleine marterachtigen die een voorkeur hebben voor kleinschalige landschappen (Broekhuizen & Müskens 2016). Het zijn opportunistische omnivoren die de nabijheid van de mensen opzoek voor voedsel en schuilplaatsen. Steenmarters zoeken naar donkere plekken welke als schuilplaats worden gebruikt. Hierbij valt te denken aan boomholtes, maar ook aan takkenhopen, houtstapels of door andere dieren gegraven holen. Geregeld vinden steenmarters ook schuilplaatsen in bebouwing. Kruipruimtes, spouwmuur, vlieringen en zolders zijn bij deze dieren geregeld een uitgelezen schuilplaats. Er wordt regelmatig van schuilplaats gewisseld. De kelder van het hoofdgebouw en de zolder van de schuur erachter zijn in het licht van het bovenstaande op dit perceel voor steenmarters de meest interessante plekken. Het volledige perceel is onderzocht op sporen van aanwezigheid van steenmarters (uitwerpselen, prooi-resten, krabsporen en dergelijken), maar deze zijn niet aangetroffen.

Voor de overige soorten uit deze groep van Overige zoogdieren is het onderzoeksterrein ongeschikt als onderdeel van het leefgebied. Daarnaast kan de aanwezigheid van sommige soorten (denk bijvoorbeeld aan de eikelmuis en de veldspitsmuis) op grond van hun verspreidingsgebied uitgesloten worden.

Algemene kleine grondgebonden zoogdieren kunnen dit terrein mogelijk wel doorkruisen in hun zoektocht naar voedsel, maar op het terrein zelf zal weinig te vinden zijn voor deze dieren.

Tabel 2 Binnen Overijssel beschermde soorten landzoogdieren (zonder soorten waarvoor provincie Overijssel vrijstelling verleent). Voor de vetgedrukte soorten biedt het plangebied enige potentie, maar van sporen van aanwezigheid/gebruik van/door deze soorten is geen sprake.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming via
Hamster	<i>Cricetus cricetus</i> ssp. <i>canescens</i>	Bern II, HR IV
Otter	<i>Lutra lutra</i> ssp. <i>lutra</i>	Bern II, HR IV
Bever	<i>Castor fiber</i> ssp. <i>albicus</i>	HR IV
Hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>	HR IV
Lynx	<i>Lynx lynx</i> ssp. <i>lynx</i>	HR IV
Noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus</i> ssp. <i>arenicola</i>	HR IV
Wilde kat	<i>Felis silvestris</i> ssp. <i>silvestris</i>	HR IV
Wolf	<i>Canis lupus lupus</i>	HR IV
Boommarter	<i>Martes martes</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Damhert	<i>Dama dama</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Das	<i>Meles meles</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Egel	<i>Erinaceus europeus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)

6.2.4 Potenties voor jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels

Op het onderzoeksterrein zijn geen geschikte bomen of bosschages aanwezig waarin vogels met jaarrond beschermde nesten (Tabel 3) kunnen gaan broeden (Figuur 10). De coniferen zouden hooguit dienst kunnen doen als roestplek voor ransuilen, maar hiervoor zijn geen aanwijzingen gevonden (geen uitwerpselen en/of braakballen gevonden).

De panden op het terrein bieden ook weinig mogelijkheden voor vogelsoorten die vaak geassocieerd worden met bebouwing zoals huismussen, gierzwaluwen, huiszwaluwen of uilen (kerkuil, steenuil). Er zijn geen geschikte invliegopeningen voor gierzwaluwen of uilen gevonden (Figuur 12 en Figuur 13). Van huiszwaluwen zijn ook geen (restanten van) nesten onder de dakrand aangetroffen. Huismussen broeden geregeld en bij voorkeur onder de eerste rijen dakpannen. Op de panden aan de Wilhelminastraat 58 te Nijverdal zijn ook dakpannen aanwezig. Het dak van de schuur, biedt geen mogelijkheden voor nesten van huismussen, omdat er achter de panlatten geen beplating aanwezig is waarop huismussen hun nest kunnen realiseren. De dakdelen van het hoofdgebouw welke belegd zijn met dakpannen zijn dermate stijl dat hier ook geen nesten van huismussen worden verwacht. Er is verder nergens nestmateriaal in de dakgoot aangetroffen en tijdens het veldbezoek zijn ook geen huismussen gezien of gehoord, hoewel op grotere afstand van het plangebied wel huismussen actief waren.

Van vaste rust- of verblijfplaatsen van uilen (nest, braakballen, uitwerpselen, prooi-resten) zijn in het gehele plan-gebied ook geen aanwijzingen gevonden.

Tabel 3 Overzicht van de vogels met een jaar rond beschermd nest. Categorie = aangewezen categorie (1 t/m 5) zie hoofdstuk 4 voor een toelichting.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	1	Blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	5
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	2	Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	5
Huisemus	<i>Passer domesticus</i>	2	Boomklever	<i>Sitta europaea</i>	5
Huiszwaluw	<i>Delchion urbicum</i>	2	Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	5
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>	2	Draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	5
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	3	Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	5
Bosuil	<i>Strix aluco</i>	3	Glanskop	<i>Parus palustris</i>	5
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	3	Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	5
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	3	Groene specht	<i>Picus viridis</i>	5
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>	3	Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	5
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	3	Grutto	<i>Limosa limosa</i>	5
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	3	IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	5
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	3	Kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>	5
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	4	Kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>	5
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	4	Middelste bonte specht	<i>Dendrocopos medius</i>	5
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	4	Oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>	5
Raaf	<i>Corvus corax</i>	4	Ringmus	<i>Passer montanus</i>	5
Ransuil	<i>Asio otus</i>	4	Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	5
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	4	Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	5
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	4	Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	5
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	4	Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	5
Zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	4	Wulp	<i>Numenius arquata</i>	5
Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	4	Zomertortel	<i>Streptopelia turtur</i>	5
			Zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	5
			Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	5

Figuur 12 Voorbeelden van de actuele situatie ter hoogte van het pannendak van het hoofdgebouw. De pannen en loodslabben sluiten goed op elkaar aan en geven geen ruimte voor gierzwaluwen om naar een nestplaats te kruipen. Voor huismussen is dit dak naar verwachting te steil (zie ook Figuur 1) om nesten te realiseren onder/achter de dakpannen. Foto's: Bureau Biota.

Figuur 13 Actuele situatie van het dak op de schuur. Er zijn met uitzondering van de open nokvorsten geen mogelijkheden voor vogels om onder de dakpannen te geraken (zie onderste foto) en als er al mogelijkheden zijn, dan zorgt de afwezigheid van beplating ervoor dat er geen fundament is voor de aanleg van nesten (zie ook Figuur 7 en Figuur 8) . Foto's: Bureau Biota.

6.2.5 Potenties voor overige broedvogels

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied ook geen andere broedvogels gehoord of gezien. In de tuin achter het onderzochte perceel zijn wel koolmezen gehoord, maar deze lieten zich niet zien. Algemene broedvogels zouden wel gebruik kunnen maken van de coniferen binnen het plangebied. Deze zouden in gebruik kunnen zijn als nestlocatie, al geeft de beperkte staat van onderhoud van een van de bomen (uit elkaar gevallen en omgebogen) hier minder goede gelegenheid toe (Figuur 10). Van vogels zoals merels, zanglijsters, huismussen, boomkruipers, boomklevers en mezen is bekend dat ze geregeld coniferen uitkiezen als schuilplaats. Dit vanwege de dichte structuur. De coniferen binnen het plangebied zullen dus mogelijk dienstdoen als tijdelijke schuil- of rustplaats voor diverse vogelsoorten. Betere schuilplaatsen zullen deze vogels echter aantreffen in de tuin van de achterburen of in de uitgebreidere groenstructuren in de directe omgeving van het plangebied. De paar coniferen binnen het plangebied maken naar verwachting geen essentieel deel uit van de genoemde algemene broedvogels.

6.2.6 Potenties voor watergebonden soorten (vissen/amfibieën)

Binnen het plangebied of in de directe omgeving daarvan zijn geen vijvers, sloten of watergangen aanwezig, waardoor er binnen het plangebied geen potenties aanwezig zijn voor watergebonden soorten beschermd onder de Wet natuurbescherming (Tabel 4). Er is immers geen geschikt leefgebied voor deze soorten aanwezig.

Tabel 4 Overzicht van de soorten amfibieën en vissen welke binnen de provincie Groningen beschermd zijn.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming via
Amfibieën	Boomkikker	<i>Hyla arborea ssp. arborea</i>	Bern II, HR IV
Amfibieën	Geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata ssp. variegata</i>	Bern II, HR IV
Amfibieën	Heikikker	<i>Rana arvalis ssp. arvalis</i>	Bern II, HR IV
Amfibieën	Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	Bern II, HR IV
Amfibieën	Knoflookpad	<i>Pelobates fuscus ssp. fuscus</i>	Bern II, HR IV
Amfibieën	Rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	Bern II, HR IV
Amfibieën	Vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans ssp. obstetricans</i>	Bern II, HR IV
Vissen	Steur	<i>Acipenser sturio</i>	Bern II, HR IV
Amfibieën	Poelkikker	<i>Pelophylax lessonae</i>	HR IV
Vissen	Houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>	HR IV
Amfibieën	Alpenwatersalamander	<i>Ichthyosaura alpestris</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibieën	Vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibieën	Vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	Beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	Beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	Elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	Gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	Grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	Kwabaal	<i>Lota lota</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)

6.2.7 Potenties voor reptielen

Binnen het plangebied en in de directe omgeving daarvan zijn geen waarnemingen van beschermde reptielen (Tabel 5) bekend en op grond van de habitatvoorkeuren van de Nederlandse reptielen worden deze binnen het plangebied ook niet verwacht. Het veldbezoek heeft dus ook geen waarnemingen van beschermde soorten reptielen opgeleverd. De schildpadden uit Tabel 5 worden sowieso niet in de Nijverdalse natuur verwacht, omdat het zeeschildpadden betreft die slechts bij hoge uitzondering in Nederland worden waargenomen en dan alleen langs de kust.

Tabel 5 Overzicht van de soorten reptielen welke binnen de provincie Overijssel beschermd zijn.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming via
Dikkopschildpad	<i>Caretta caretta</i>	Bern II, Bonn I, HR IV
Kemp's zeeschildpad	<i>Lepidochelys kempii</i>	Bern II, Bonn I, HR IV
Lederschildpad	<i>Dermochelys coriacea</i>	Bern II, Bonn I, HR IV
Soepschildpad	<i>Chelonia mydas</i>	Bern II, Bonn I, HR IV
Gladde slang	<i>Coronella austriaca ssp. austriaca</i>	Bern II, HR IV
Muurhagedis	<i>Podarcis muralis ssp. brongniardii</i>	Bern II, HR IV
Zandhagedis	<i>Lacerta agilis ssp. agilis</i>	Bern II, HR IV
Adder	<i>Vipera berus ssp. berus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Ringslang	<i>Natrix</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)

6.2.8 Potenties voor flora

Gezien de gebiedskenmerken worden er binnen het onderzoeksgebied geen beschermde plantensoorten verwacht. Voor een volledig overzicht van beschermde flora in Overijssel zie Bijlage 2. Het veldbezoek heeft ook geen waarnemingen van beschermde plantensoorten opgeleverd.

6.2.9 Potenties voor overige soorten beschermd onder de Wnb

Op basis van de gebiedskenmerken en beschikbare verspreidingsgegevens worden, los van de reeds genoemde soorten, geen andere beschermde soorten (Bijlage 2 van dit rapport) binnen de invloedssfeer van de voorgenomen plannen verwacht.

6.2.10 Aandachtsoortenlijst Overijssel

Naast de soorten die (inter-)nationaal worden beschermd middels de Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn of Wet natuurbescherming bestaat er binnen de provincie Overijssel ook nog een [aandachtsoortenlijst](#). Dit is een lijst met soorten waarvan de provincie van mening is dat voor deze soorten gerichte maatregelen nodig zijn, aanvullend op het huidige (inter-)nationale beleid. Het zijn soorten waarvoor het leefgebied in Overijssel bovengemiddeld belangrijk is, of soorten welke volgens de rode lijst een status 'bedreigd' toebedeeld hebben gekregen, of soorten waarvan het huidige beleid onvoldoende effectief is. Deze soortenlijst is opgenomen in Tabel 6. Voor geen van de soorten vernoemd in deze tabel vervult het plangebied een essentiële functie. Een ringmus zou op zich nog eens voorbij kunnen vliegen, op zoek naar eten of een partner, maar broeden zal het dier binnen het plangebied waarschijnlijk niet doen. Bovendien is deze soort in het verleden nog niet nabij het plangebied vastgelegd dus de kans verwaarloosbaar klein dat een ringmus binnen het plangebied gesignaleerd gaat worden.

Tabel 6 Aandachtsoortenlijst Overijssel. Bron: website provincie Overijssel.

Soort	VR/HR/Bern/Bonn	Nationaal beschermd	Rode Lijst	Natuur	Agrarisch gebied	Stad	Overig (zoals water, dijken, langs wateren, bermen, begraafplaatsen)
Vogels							
boerenwaluw	x		x		x		
buidelmees	x			x			x
geelgors	x				x		
grote karekiet	x		x	x	x		
grutto	x		x		x		
huiswaluw	x		x		x	x	
kemphaan	x		x	x	x		
kerkuil	x		x		x		
kwartelkoning	x		x	x	x		
patrijs	x		x		x		
ringmus	x		x		x	x	
scholekster	x				x	x	
slobeend	x		x		x		x
tapuit	x		x	x			
tureluur	x		x		x		
veldleeuwerik	x		x	x	x		
watersnip	x		x	x	x		
wulp	x			x	x		x
zomertaling	x		x	x	x		x
zomertortel	x		x	x	x		
zwarte specht	x			x			
zwarte stern	x		x	x	x		x
Libellen							
donkere waterjuffer		x	x	x			
groene glazenmaker	x		x	x	x		x
hoogveenglanslibel		x	x	x			
Kempense heidelibel		x	x	x			
speerwaterjuffer		x	x	x			
Reptielen							
adder		x	x	x			
ringslang		x		x	x		x

Tabel 6 Aandachtsoortenlijst Overijssel (vervolg 1).

Soort	VR/HR/Bern/Bonn	Nationaal beschermd	Rode Lijst	Natuur	Agrarisch gebied	Stad	Overig (zoals water, dijken, langs wateren, bermen, begraafplaatsen)
Planten							
blauwe knoop			x	x	x		
blonde zegge			x	x			
breed wollegras		x	x	x			
draadgentiaan			x	x			
duifkruid			x	x			x
gewone dotterbloem			x	x	x	x	x
handjesereprijs			x	x			
heidekartelblad			x	x			
klein glidkruid			x	x			
klein wintergroen			x	x			
kleine tijm			x				x
korensla		x	x	x			
krabbescheer			x	x	x		x
kruipend moerasscherm			x		x		x
liggende ereprijs		x	x	x			
melkviooltje			x	x	x		
overblijvende hardbloem			x	x			
rapunzelklokje			x				x
rond sterrekroos			x		x		
slank wollegras			x	x			
spits havikskruid		x	x	x	x		
steenanker			x	x			x
stijf struisriet			x	x	x		
stijve moerasweegbree			x	x			
tripmadam			x				x
tweehuizige zegge			x	x			
veenbloembies		x	x	x			
veenmosorchis			x	x			
vetblad			x	x			
waterdrieblad			x	x	x		x
waterlobelia			x	x			
wilde averuit		x	x	x			
wilde kievitsbloem			x	x	x		x
wilde narcis			x		x	x	
Mossen en korstmossen							
gekroesd gaffeltandmos			x	x			
goudklauwtjesmos			x	x			
wolfsklauwmos			x	x			
IJslandsmos			x	x			

Tabel 6 Aandachtsoortenlijst Overijssel (vervolg 2).

Soort	VR/HR/Bern/Bonn	Nationaal beschermd	Rode Lijst	Natuur	Agrarisch gebied	Stad	Overig (zoals water, dijken, langs wateren, bermen, begraafplaatsen)
Vlinders							
aardbeivlinder		x	x	x			
bruine eikenpage		x	x	x	x		
bruine vuurvlinder			x	x			
gentiaanblauwtje		x	x	x			
grote vuurvlinder	x	x	x	x			
iepenpage		x	x		x	x	
kleine ijsvogelvlinder		x	x	x	x		
kommavlinder		x	x	x			
sleedoornpage		x	x		x	x	
zilveren maan		x	x	x			
Bijen, wespen, mieren							
stronkmier				x			
ericabij			x	x			
gewone kleine wespbij					x	x	x
heidewespbij				x			
kauwende metselbij			x		x	x	
moerasmaskerbij			x	x			
paardenbloembij			x				
ranonkelbij			x		x	x	x
Amfibieën en vissen							
aal/paling					x		x
beekprik	x	x	x				x
boomkikker	x		x	x	x		
grote modderkruiper	x	x	x	x	x		x
kamsalamander	x		x	x	x		x
knoflookpad	x		x	x	x	x	x
kwabaal		x	x		x		x
Zoogdieren							
das		x		x	x		x
hermelijn		x	x	x	x		
otter	x		x	x	x	x	x
Vleermuizen							
baardvleermuis	x		x	x	x	x	x
bechsteins vleermuis	x		x	x	x		
bosvleermuis	x		x	x	x	x	x
brandts vleermuis	x		x	x	x	x	
franjestaart	x		x	x	x	x	
gewone grootoorvleermuis	x		x	x	x	x	x
rosse vleermuis	x		x	x	x	x	x

Tabel 6 Aandachtsoortenlijst Overijssel (vervolg 3).

Soort	VR/HR/Bern/Bonn	Nationaal beschermd	Rode Lijst	Natuur	Agrarisch gebied	Stad	Overig (zoals water, dijken, langs wateren, bermen, begraafplaatsen)
Paddenstoelen							
anemonenbekerzwam		x		x			
beekmijtertje		x		x	x		
beukenkoraalzwam		x				x	x
blauwvoetstekelzwam		x				x	x
moerashoningzwam		x		x			
okerbruin beekschijfje		x		x	x		x
scharlaken wasplaat		x			x		
schubbig veenmostrechttertje		x		x			
spechtinktzwam		x		x			
weidewasplaat		x			x		
witgeringd mosklokje		x		x			
Totaal 114 soorten	38	37	91	83	56	20	34

7 Te verwachten effecten van de voorgenomen ingrepen

- Het plangebied is geen essentieel onderdeel van foerageergebieden van lokaal aanwezige soorten beschermd onder de Wet natuurbescherming.
- Het plangebied is ook geen onderdeel van een migratieroute voor vleermuizen.
- Er worden binnen het plangebied ook geen vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten verwacht.
- Binnen het onderzochte terrein zijn ook geen beschermde planten aangetroffen. Het terrein is hiervoor in de huidige toestand ook niet geschikt.
- Met de voorgenomen plannen worden geen nadelige effecten verwacht op soorten beschermd onder de Wet natuurbescherming.

8 Conclusies en aanbevelingen

Voor de voorgenomen ingreep is er geen noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming, want er worden naar verwachting geen verbodsbepalingen uit de bovengenoemde wet overtreden.

Om te voorkomen dat dieren zich toch gaan vestigen in het plangebied, is het belangrijk de onderdelen welke gaan verdwijnen (schuur, garage, bomen) volledig ongeschikt te maken. Dit houdt in dat de bomen zo snel mogelijk, maar zeker voor aanvang van het broedseizoen (half maart) verwijderd dienen te worden. Daarnaast wordt aangeraden het rooster dat toegang biedt tot de kelder onder het hoofdgebouw hermetisch af te sluiten. Hetzelfde geldt min of meer voor de garage. Het is verstandig de open stootvoegen af te dichten. Voor wat betreft de schuur is het aan te raden deze zo snel mogelijk te ontmantelen om spontane vestiging van dieren te voorkomen.

Voor alle in het Nederland in het wild voorkomende soorten geldt te allen tijde de zorgplicht. Dit betekent dat in het plangebied aanwezige dieren altijd een veilige vluchtroute moet worden geboden en dat soorten niet onnodig te leiden hebben onder de voorgenomen werkzaamheden. Ervoor zorgen dat dieren zich er niet kunnen gaan vestigen is hierbij een preventief middel om aan de zorgplicht te kunnen voldoen.

We raden aan de bovengenoemde werkzaamheden onder begeleiding van een ter zake kundige uit te voeren zodat gewaarborgd kan worden dat aan de zorgplicht wordt voldaan en dat gevolgen voor in het wild voorkomende soorten tot een minimum wordt beperkt.

9 Geraadpleegde bronnen

Hoekstra B 2016. Egel *Erinaceus europaeus*. In: Broekhuizen S, Spoelstra K, Thissen JBM, Canters KJ & Buys JC. De Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12, Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden. Leiden. 158 – 160.

Broekhuizen S & Müskens GJDM 2016. Steenmarter *Martes fiona*. In: Broekhuizen S, Spoelstra K, Thissen JBM, Canters KJ & Buys JC. De Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12, Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden. Leiden. 254 – 256.

Digitale bronnen

www.verspreidingsatlas.nl

www.vogelatlas.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.ravon.nl

www.quickscanhulp.nl

Bijlage 1 Toelichting bepalingen Wet natuurbescherming

Vanaf 1 januari 2017 geldt in Nederland de Wet natuurbescherming (Wnb). In deze wet zijn drie wetten samengevoegd, te weten:

- de Natuurbeschermingswet 1998;
- de Boswet;
- de Flora- en faunawet.

Dit om tot een betere en duidelijkere bescherming van planten, dieren en gebieden te komen. De overheid zegt hierover:

‘De Wet natuurbescherming is gericht op het behoud en het zo mogelijk versterken van de biologische diversiteit, het duurzame gebruik van de bestanddelen daarvan en de bescherming van waardevolle landschappen, in nationaal en internationaal verband en het zo mogelijk versterken van de recreatieve, de educatieve en de belevingswaarde van natuur en landschap, in samenhang met het beleid, om te komen tot een verduurzaming van de economie. Dit beleid wordt door de minister op hoofdlijnen vastgelegd in de nationale natuurvisie.’

Voor de bescherming van de natuur, kent deze wet drie beschermingsregimes:

- Soorten van de **Vogelrichtlijn 1979** (alle van nature in Nederland in het wild levende vogels);
- Soorten van de **Habitatrichtlijn 1992**, het Verdrag van Bern 1979 en het Verdrag van Bonn 1982;
- **Andere soorten** die vanuit nationaal oogpunt onder de Wet natuurbescherming worden beschermd (zie tabel ‘Andere soorten’ aan het einde van deze bijlage van het rapport.

Daarnaast kan het zijn dat er sprake is van ‘vrijgestelde soorten’. Hier kan sprake van zijn wanneer de minister van Economische Zaken bevoegd gezag is. Dan kunnen er soorten landelijk vrijgesteld zijn bij specifieke activiteiten.

Elk van de drie genoemde beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen (zie kader hieronder) en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Deze verbodsbepalingen sluiten één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en mogen niet overtreden worden, tenzij men een ontheffing kan krijgen (“nee, tenzij”-principe).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of een vrijstelling moet aan de volgende drie criteria worden voldaan:

1. Er mag alleen worden afgeweken van de verbodsbepaling, wanneer geen andere bevredigende oplossing mogelijk is;
2. Voor de afwijking moet een in de wet genoemd belang staan (zoals bijvoorbeeld volksgezondheid of openbare veiligheid), afhankelijk van de verschillende beschermingsregimes;
3. De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort(en).

Daarnaast is voor een aantal handelingen een vrijstelling mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Bij het bepalen of een ontheffing kan worden verleend, wordt niet alleen naar de gevolgen van de ingreep voor het individuele organismen gekeken, maar ook naar de gevolgen voor de instandhouding van de soort. Dit betekent dat ook wordt gekeken naar het effect van de ingreep op het populatieniveau van de soort(en). Daarnaast zal altijd rekening gehouden moeten worden met de zorgplicht, ongeacht of het gaat om een beschermde soort of niet (zie kader hieronder).

De gevolgen van de Wet natuurbescherming hangen af van de voorgenomen ingrepen en van de soorten die in het gebied aanwezig (kunnen) zijn. Het plangebied is het gebied waar de daadwerkelijke werkzaamheden (handelingen) plaatsvinden.

Afhankelijk van de kenmerken van de activiteit kunnen storende effecten ook optreden buiten het plangebied (bijvoorbeeld geluid). De invloedssfeer van de werkzaamheden bepaalt daardoor de grootte van het onderzoeksgebied, wat dus meestal groter is dan het plangebied.

Dit betekent dat het onderzoeksgebied goed moet worden onderzocht op potenties voor het voorkomen van planten- en diersoorten en op de aanwezigheid van voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of nesten. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten, maar ook naar welke functie(s) het gebied voor deze soort(en) vervult. Soms zijn maatregelen mogelijk waarmee voorkomen kan worden dat door het verrichten van een handeling de verbodsbepalingen worden overtreden. Maatregelen kunnen effecten voorkomen, effecten verminderen of verzachten of effecten herstellen.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn	Beschermingsregime andere soorten
Art. 3.1 lid 1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels te doden of te vangen	Art. 3.5 lid 1 Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art. 3.10 lid 1a Het is verboden soorten in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen
Art. 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5 lid 2 Het is verboden om dieren opzettelijk te verstoren	Art. 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art. 3.1 lid 3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in lid 1 te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in lid 1 in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Art. 3.10 lid 1c Het is verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage c, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen
Art. 3.1 lid 4 Het is verboden vogels als bedoeld in lid 1 opzettelijk te storen	Art. 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantings- of rustplaatsen van dieren als bedoeld in lid 1 te beschadigen of te vernielen	
Art. 3.1 lid 5 Het verbod als bedoeld in lid 4 is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art. 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	

Zorgplicht

Deze plicht geldt te allen tijde en houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Deze plicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. De huidige zorgplichtbepalingen zijn gecontinueerd en geïntegreerd vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en Faunawet in de Wet natuurbescherming en de wet zegt hierover:

"Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving" (Artikel 2, lid 1).

en

"De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of het nalaten daarvan nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem/haar kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken." (Artikel 2, lid 2).

Een ontheffing (of vrijstelling) zal uitsluitend worden verleend als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- Er is sprake van een in de wet genoemd belang;
- De handelingen leveren geen verslechtering/afbreuk op aan de staat van instandhouding van de soort.

Tabel B1.1 Overzicht Andere soorten, Artikel 3.10 Wnb, eerste lid, onderdeel a (dieren) en c (planten).

Amfibieën	Kreeftachtigen	Zoogdieren (vervolg)	Planten (vervolg)	Planten (vervolg)
Alpenwatersalamander	Europese rivierkreeft	Eekhoorn	Bosdravik	Moerasgamander
Bruine kikker		Egel	Brave hendrik	Muurbloem
Gewone pad	Libellen	Eikelmuis	Brede wolfsmelk	Naakte lathyrus
Kleine watersalamander	Beekrombout	Gewone bosspitsmuis	Breed wollegras	Naaldenkervel
Meerkikker	Bosbeekjuffer	Gewone zeehond	Bruinrode wespenorchis	Pijlscheefkelk
Middelste groene kikker	Donkere waterjuffer	Grote bosmuis	Dennenorchis	Roggelelie
Vinpootsalamander	Gevlekte glanslibel	Grijze zeehond	Dreps	Rood peperboompje
Vuursalamander	Gewone bronlibel	Haas	Echte gamander	Rozenkransje
	Hoogveenglanslibel	Hermelijn	Franjegtentiaan	Ruw pazelzaad
Dagvlinders	Kempense heidelibel	Huisspitsmuis	Geelgroene wespenorchis	Scherpkruid
Aardbeivlinder	Speerwaterjuffer	Konijn	Geplooid vrouwenmantel	Schubvaren
Bosparemoervlinder		Molmuis	Getande veldsla	Schubzegge
Bruin dikkopje	Reptielen	Ondergrondse woelmuis	Gevlekt zonneroosje	Smalle raai
Bruine eikenpage	Adder	Ree	Glad biggenkruid	Spits havikskruid
Donker pimperlauwtje	Hazelworm	Rosse woelmuis	Gladde zegge	Steenbraam
Duinparemoervlinder	Levendbarende hagedis	Steenmarter	Groene nachtorchis	Stijve wolfsmelk
Gentiaanblauwtje	Ringslang	Tweekleurige bosspitsmuis	Groensteel	Stofzaad
Grote paremoervlinder		Veldmuis	Groot spiegelklokje	Tengere distel
Grote vos	Vissen	Veldspitsmuis	Grote bosaardbei	Tengere veldmuur
Grote vuurvlinder	Beekdonderpad	Vos	Grote leeuwenklauw	Trosgamander
Grote weerschijnvlinder	Beekprik	Waterspitsmuis	Honingorchis	Veenbloembies
Iepenpage	Elrits	Wezel	Kalkboterbloem	Vliegenorchis
Kleine heivlinder	Gestippelde alver	Wild zwijn	Kalketrip	Vroege ereprijs
Kleine ijsvogelvlinder	Grote modderkruiper	Woelrat	Karhuizeranjer	Wilde averuit
Kommavilinder	Kwabaal		Karwijselie	Wilde ridderspoor
Pimperlauwtje		Planten	Kleine ereprijs	Wilde weit
Sleedoornpage	Zoogdieren	Akkerboterbloem	Kleine schorseneer	Wolfskers
Spiegeldikkopje	Aardmuis	Akkerdoornzaad	Kleine wolfsmelk	Zandwolfsmelk
Veenbesblauwtje	Boommarter	Akkerogentroost	Kluwenklokje	Zinkviooltje
Veenbesparemoervlinder	Bosmuis	Beklierde ogentroost	Knollathyrus	Zweedse kornoelje
Veenhooibeestje	Bunzing	Berggamander	Knolspirea	
Veldparemoervlinder	Damhert	Bergnachtorchis	Korensla	
Zilveren maan	Das	Blaasvaren	Kranskarwij	
	Dwergmuis	Blauw guichelheil	Kruiptijm	
Kevers	Dwergspitsmuis	Bokkenorchis	Lange zonnedaauw	
Vliegend hert	Edelhert	Bosboterbloem	Liggende ereprijs	

Bronnen:

- Wetstekst Wet natuurbescherming (<http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-03-01/0>)
- Regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming), Nota n.a.v. het verslag, kst-33348-9 (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33348-9.html>)
- Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Ministerie van Economische Zaken. Versie 1.3 december 2016.

Bijlage 2 Beschermde soorten Provincie Overijssel

Habitatrichtlijn niet-vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming via
Sporenplanten-bladmossen	geel schorpioenmos	Bern I
Sporenplanten-bladmossen	tonghaarmuts	Bern I
Sporenplanten-varens	kleine vlotvaren	Bern I
Zaadplanten	liggende raket	Bern I
Zaadplanten	drijvende waterweegbree	Bern I, HR IV
Zaadplanten	groenknolorchis	Bern I, HR IV
Zaadplanten	kruipend moerasscherm	Bern I, HR IV
Zaadplanten	zomerschroeforchis	Bern I, HR IV
Insecten-dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Bern II
Insecten-haften	oeveraas	Bern II
Insecten-libellen	mercuurwaterjuffer	Bern II
Zoogdieren-zeezoogdieren	walrus	Bern II
Reptielen	dikkopschildpad	Bern II, Bonn I, HR IV
Reptielen	kemp's zeeschildpad	Bern II, Bonn I, HR IV
Reptielen	lederschildpad	Bern II, Bonn I, HR IV
Reptielen	soepschildpad	Bern II, Bonn I, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	bultrug	Bern II, Bonn I, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone vinvis	Bern II, Bonn I, HR IV
Amfibieën	boomkikker	Bern II, HR IV
Amfibieën	geelbuikvuurpad	Bern II, HR IV
Amfibieën	heikikker	Bern II, HR IV
Amfibieën	kamsalamander	Bern II, HR IV
Amfibieën	knoflookpad	Bern II, HR IV
Amfibieën	rugstreeppad	Bern II, HR IV
Amfibieën	vroedmeesterpad	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	apollovlinder	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	boszandoog	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	donker pimperlblauwtje	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	grote vuurvlinder	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	pimperlblauwtje	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	tijmblauwtje	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	zilverstreephooibeestje	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	brede geelrandwaterroofkever	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	gestreepte waterroofkever	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	juchtleerkever	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	vermijloenkever	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	bronslibel	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	gaffellibel	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	gevlekte witsnuitlibel	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	groene glazenmaker	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	noordse winterjuffer	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	oostelijke witsnuitlibel	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	rivierrombout	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	sierlijke witsnuitlibel	Bern II, HR IV
Insecten-nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Bern II, HR IV
Reptielen	gladde slang	Bern II, HR IV
Reptielen	muurhagedis	Bern II, HR IV
Reptielen	zandhagedis	Bern II, HR IV
Vissen	steur	Bern II, HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	hamster	Bern II, HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	otter	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	baardvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	bechsteins vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	bosvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	brandts vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	franjestaat	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	gewone grootoorvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grijze grootoorvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grote hoefijzerneus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grote rosse vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	ingekorven vleermuis	Bern II, HR IV

Habitatrichtlijn niet-vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming via
Zoogdieren-vleermuizen	kleine dwergvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	kleine hoefijzerneus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	laatvlieger	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	meervleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	mopsvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	noordse vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	rosse vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	ruige dwergvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	tweekleurige vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	vale vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	watervleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	bruinvis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	dwergpotvis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gestreepte dolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone dolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone spitsdolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	grijze dolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	kleine zwaardwalvis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	narwal	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	orca	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	tuimelaar	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	witflankdolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	witsnuitdolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	noordse vinvis	Bonn I, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	potvis	Bonn I, HR IV
Amfibieën	poelkikker	HR IV
Vissen	houting	HR IV
Weekdieren	bataafse stroommossel	HR IV
Weekdieren	platte schijfhoren	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	bever	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	hazelmuis	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	lynx	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	noordse woelmuis	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	wilde kat	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	wolf	HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	gewone dwergvleermuis	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	butskop	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	dwergvinvis	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	griend	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	spitsdolfijn van gray	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	witte dolfijn	HR IV

Habitatrichtlijn vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Vogels	aasgier	Bern II
Vogels	alpengierzwaluw	Bern II
Vogels	alpenheggenmus	Bern II
Vogels	amerikaanse grote stern	Bern II
Vogels	anatolische woestijnplevier	Bern II
Vogels	appelvink	Bern II
Vogels	arctische bonte strandloper	Bern II
Vogels	arendbuizerd	Bern II
Vogels	audouins meeuw	Bern II, Bonn I
Vogels	aziatische roodborsttapuit	Bern II
Vogels	baardgrasmus	Bern II
Vogels	baardman	Bern II
Vogels	balearische roodkopklauwier	Bern II
Vogels	balkanbergfluit	Bern II
Vogels	balkankwikstaart	Bern II
Vogels	bastaardarend	Bern II, Bonn I
Vogels	beflijster	Bern II
Vogels	bergeend	Bern II
Vogels	bergfluit	Bern II
Vogels	bijeneter	Bern II

Habitatrichtlijn vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Vogels	bladkoning	Bern II
Vogels	blauwborst	Bern II
Vogels	blauwe kiekendief	Bern II
Vogels	blauwe rotslijster	Bern II
Vogels	blauwstaart	Bern II
Vogels	blonde ruiter	Bonn I
Vogels	boerenwaluw	Bern II
Vogels	bont stormvogeltje	Bern II
Vogels	bontbekplevier	Bern II
Vogels	bonte strandloper	Bern II
Vogels	bonte tapuit	Bern II
Vogels	bonte vliegenvanger	Bern II
Vogels	boomklever	Bern II
Vogels	boomkruiper	Bern II
Vogels	boompieper	Bern II
Vogels	boomvalk	Bern II
Vogels	bosgors	Bern II
Vogels	bosrietzanger	Bern II
Vogels	bosruiter	Bern II
Vogels	bosuil	Bern II
Vogels	braamsluiper	Bern II
Vogels	brandgans	Bern II
Vogels	breedbekstrandloper	Bern II
Vogels	brilgrasmus	Bern II
Vogels	britse frater	Bern II
Vogels	britse koolmees	Bern II
Vogels	britse putter	Bern II
Vogels	bruine boszanger	Bern II
Vogels	bruine kiekendief	Bern II
Vogels	bruinkeelortolaan	Bern II
Vogels	buizerd	Bern II
Vogels	bulwers stormvogel	Bern II
Vogels	canadese kraanvogel	Bern II
Vogels	casarca	Bern II
Vogels	cetti's zanger	Bern II
Vogels	cirlgors	Bern II
Vogels	citroenkwikstaart	Bern II
Vogels	daurische klauwier	Bern II
Vogels	diksnavelnotenkraker	Bern II
Vogels	dougalls stern	Bern II
Vogels	draaihal	Bern II
Vogels	drieteenstrandloper	Bern II
Vogels	duinpieper	Bern II
Vogels	dunbekwulp	Bern II, Bonn I
Vogels	dwergaalscholver	Bern II
Vogels	dwergarend	Bern II
Vogels	dwerggans	Bern II, Bonn I
Vogels	dwerggors	Bern II
Vogels	dwergmeeuw	Bern II
Vogels	dwergooruil	Bern II
Vogels	dwergstern	Bern II
Vogels	engelse kwikstaart	Bern II
Vogels	europese kanarie	Bern II
Vogels	fitis	Bern II
Vogels	flamingo	Bern II
Vogels	fluiters	Bern II
Vogels	frater	Bern II
Vogels	geelgors	Bern II
Vogels	geelsnavelduiker	Bern II
Vogels	gekraagde roodstaart	Bern II
Vogels	gele kwikstaart	Bern II
Vogels	geoorde fuut	Bern II
Vogels	giervalk	Bern II
Vogels	glanskop	Bern II
Vogels	gon-gon/kaapverdische stormvogel	Bern II

Habitatrichtlijn vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Vogels	goudhaan	Bern II
Vogels	grasmus	Bern II
Vogels	graspieper	Bern II
Vogels	graszanger	Bern II
Vogels	grauwe fitis	Bern II
Vogels	grauwe franjepoot	Bern II
Vogels	grauwe kiekendief	Bern II
Vogels	grauwe klauwier	Bern II
Vogels	grauwe vliegenvanger	Bern II
Vogels	griel	Bern II
Vogels	grijskopspecht	Bern II
Vogels	grijze wouw	Bern II
Vogels	groene specht	Bern II
Vogels	groenlandse tapuit	Bern II
Vogels	groenling	Bern II
Vogels	grote barmsijs	Bern II
Vogels	grote bonte specht	Bern II
Vogels	grote franjepoot	Bern II
Vogels	grote gele kwikstaart	Bern II
Vogels	grote karekiet	Bern II
Vogels	grote kruisbek	Bern II
Vogels	grote pieper	Bern II
Vogels	grote stern	Bern II
Vogels	grote trap	Bern II, Bonn I
Vogels	grote zilverreiger	Bern II
Vogels	haakbek	Bern II
Vogels	harlekijneend	Bern II
Vogels	havik	Bern II
Vogels	havikarend	Bern II
Vogels	heggenmus	Bern II
Vogels	hop	Bern II
Vogels	huiswaluw	Bern II
Vogels	humes bladkoning	Bern II
Vogels	iberische tjiftjaf	Bern II
Vogels	ijsduiker	Bern II
Vogels	ijsvors	Bern II
Vogels	ijslands smelleken	Bern II
Vogels	ijsvogel	Bern II
Vogels	ivoormeeuw	Bern II
Vogels	izabeltapuit	Bern II
Vogels	jufferkraanvogel	Bern II
Vogels	kalanderleeuwerik	Bern II
Vogels	kerkuil	Bern II
Vogels	klapekster	Bern II
Vogels	klein waterhoen	Bern II
Vogels	kleine barmsijs	Bern II
Vogels	kleine bonte specht	Bern II
Vogels	kleine karekiet	Bern II
Vogels	kleine klapekster	Bern II
Vogels	kleine plevier	Bern II
Vogels	kleine spotvogel	Bern II
Vogels	kleine sprinkhaanzanger	Bern II
Vogels	kleine strandloper	Bern II
Vogels	kleine torenvalk	Bern II, Bonn I
Vogels	kleine trap	Bern II
Vogels	kleine vliegenvanger	Bern II
Vogels	kleine zilverreiger	Bern II
Vogels	kleine zwaan	Bern II
Vogels	kleine zwartkop	Bern II
Vogels	kleinst waterhoen	Bern II
Vogels	kluut	Bern II
Vogels	kneu	Bern II
Vogels	koereiger	Bern II
Vogels	koningseider	Bern II
Vogels	koolmees	Bern II

Habitatrichtlijn vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Vogels	kortsnavelboomkruiper	Bern II
Vogels	kortteenleeuwrik	Bern II
Vogels	kraanvogel	Bern II
Vogels	krekelzanger	Bern II
Vogels	kroeskoppelikaan	Bern II, Bonn I
Vogels	krombekstrandloper	Bern II
Vogels	kruisbek	Bern II
Vogels	kuifduiker	Bern II
Vogels	kuifkoekoek	Bern II
Vogels	kuifmees	Bern II
Vogels	kwak	Bern II
Vogels	kwartelkoning	Bern II
Vogels	lachstern	Bern II
Vogels	lammergier	Bern II
Vogels	lepelaar	Bern II
Vogels	matkop	Bern II
Vogels	middelste bonte specht	Bern II
Vogels	mongoolse pieper	Bern II
Vogels	monniksgier	Bern II
Vogels	morinelplevier	Bern II
Vogels	nachtegaal	Bern II
Vogels	nachtzwaluw	Bern II
Vogels	nonnetje	Bern II
Vogels	noordse boszanger	Bern II
Vogels	noordse fitis	Bern II
Vogels	noordse grote bonte specht	Bern II
Vogels	noordse kwikstaart	Bern II
Vogels	noordse nachtegaal	Bern II
Vogels	noordse pijlstormvogel	Bern II
Vogels	noordse stern	Bern II
Vogels	oehoe	Bern II
Vogels	oeverloper	Bern II
Vogels	oeverpieper	Bern II
Vogels	oeverzwaluw	Bern II
Vogels	ooievaar	Bern II
Vogels	oostelijke blonde tapuit	Bern II
Vogels	oostelijke kraagtrap	Bern II, Bonn I
Vogels	orpheusspotvogel	Bern II
Vogels	paapje	Bern II
Vogels	paarse strandloper	Bern II
Vogels	pallas' boszanger	Bern II
Vogels	parelduiker	Bern II
Vogels	perzische roodborst	Bern II
Vogels	pestvogel	Bern II
Vogels	pimpelmees	Bern II
Vogels	poelruiter	Bern II
Vogels	poelsnip	Bern II
Vogels	porseleinhoen	Bern II
Vogels	provençaalse grasmus	Bern II
Vogels	purperreiger	Bern II
Vogels	putter	Bern II
Vogels	raddes boszanger	Bern II
Vogels	ralreiger	Bern II
Vogels	ransuil	Bern II
Vogels	renvogel	Bern II
Vogels	reuzenster	Bern II
Vogels	rietgors	Bern II
Vogels	rietzanger	Bern II
Vogels	rode rotslijster	Bern II
Vogels	rode wouw	Bern II
Vogels	roerdomp	Bern II
Vogels	roodborst	Bern II
Vogels	roodborsttapuit	Bern II
Vogels	roodborsttapuit	Bern II
Vogels	roodbuikwaterspreeuw	Bern II

Habitatrichtlijn vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Vogels	roodhalsfuut	Bern II
Vogels	roodhalsgans	Bern II, Bonn I
Vogels	roodkeelduiker	Bern II
Vogels	roodkeelpieper	Bern II
Vogels	roodkopklauwier	Bern II
Vogels	roodmus	Bern II
Vogels	roodpootvalk	Bern II
Vogels	roodsterblauwborst	Bern II
Vogels	roodstuitzwaluw	Bern II
Vogels	rosse franjepoot	Bern II
Vogels	rotspieper	Bern II
Vogels	rouwkwikstaart	Bern II
Vogels	roze pelikaan	Bern II, Bonn I
Vogels	roze spreeuw	Bern II
Vogels	ruigpootbuizerd	Bern II
Vogels	ruigpootuil	Bern II
Vogels	scandinavische tjiftjaf	Bern II
Vogels	scharrelaar	Bern II
Vogels	schreeuwarend	Bern II
Vogels	siberische boompieper	Bern II
Vogels	siberische braamsluiper	Bern II
Vogels	siberische notenkraker	Bern II
Vogels	siberische taling	Bonn I
Vogels	siberische tjiftjaf	Bern II
Vogels	sibirische sprinkhaanzanger	Bern II
Vogels	sijs	Bern II
Vogels	slangenarend	Bern II
Vogels	slechtvalk	Bern II
Vogels	smelleken	Bern II
Vogels	sneeuwgorst	Bern II
Vogels	sneeuwgorst	Bern II
Vogels	sneeuwuil	Bern II
Vogels	snor	Bern II
Vogels	sperwer	Bern II
Vogels	sperwergrasmus	Bern II
Vogels	sperweruil	Bern II
Vogels	spotvogel	Bern II
Vogels	sprinkhaanzanger	Bern II
Vogels	steenarend	Bern II
Vogels	steenloper	Bern II
Vogels	steenuil	Bern II
Vogels	stellers eider	Bern II
Vogels	stelkluit	Bern II
Vogels	steppearend	Bern II
Vogels	steppebuizerd	Bern II
Vogels	steppehoen	Bern II
Vogels	steppekiekendief	Bern II
Vogels	steppekievit	Bonn I
Vogels	steppeklaapekster	Bern II
Vogels	steppevorkstaartplevier	Bern II
Vogels	stormvogeltje	Bern II
Vogels	strandleeuwerik	Bern II
Vogels	strandplevier	Bern II
Vogels	struikrietzanger	Bern II
Vogels	swinhoes boszanger	Bern II
Vogels	taigaboombkruiper	Bern II
Vogels	tapuit	Bern II
Vogels	temmincks strandloper	Bern II
Vogels	terekruiter	Bern II
Vogels	tjiftjaf	Bern II
Vogels	toendrabontbekplevier	Bern II
Vogels	torenvalk	Bern II
Vogels	tuinfluter	Bern II
Vogels	turkestaanse klauwier	Bern II
Vogels	vaal stormvogeltje	Bern II

Habitatrichtlijn vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Vogels	vale gier	Bern II
Vogels	vale pijlstormvogel	Bern II
Vogels	veldrietzanger	Bern II
Vogels	velduil	Bern II
Vogels	visarend	Bern II
Vogels	visdief	Bern II
Vogels	vorkstaartmeeuw	Bern II
Vogels	vorkstaartplevier	Bern II
Vogels	vuurgoudhaan	Bern II
Vogels	waterpieper	Bern II
Vogels	waterrietzanger	Bern II, Bonn I
Vogels	wespendief	Bern II
Vogels	westelijke blonde tapuit	Bern II
Vogels	wielewaal	Bern II
Vogels	wilde zwaan	Bern II
Vogels	wilgengors	Bern II
Vogels	wilsons stormvogeltje	Bern II
Vogels	winterkoning	Bern II
Vogels	witbandkruisbek	Bern II
Vogels	witbandzeearend	Bern II, Bonn I
Vogels	witgat	Bern II
Vogels	withalsvliegenvanger	Bern II
Vogels	witkopeend	Bern II, Bonn I
Vogels	witkopgors	Bern II
Vogels	witoogeend	Bonn I
Vogels	witstuitbarmsijs	Bern II
Vogels	witte kerkuil	Bern II
Vogels	witte kwikstaart	Bern II
Vogels	witvleugelstern	Bern II
Vogels	witwangstern	Bern II
Vogels	woestijngrasmus	Bern II
Vogels	woestijnvink	Bern II
Vogels	woudaap	Bern II
Vogels	zeearend	Bern II, Bonn I
Vogels	zuidelijke bonte strandloper	Bern II
Vogels	zwartbuikwaterspreeuw	Bern II
Vogels	zwarte ibis	Bern II
Vogels	zwarte mees	Bern II
Vogels	zwarte ooievaar	Bern II
Vogels	zwarte roodstaart	Bern II
Vogels	zwarte roodstaart	Bern II
Vogels	zwarte specht	Bern II
Vogels	zwarte stern	Bern II
Vogels	zwarte wouw	Bern II
Vogels	zwartkop	Bern II
Vogels	zwartkopgors	Bern II
Vogels	zwartkopmeeuw	Bern II

Andere soorten

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Amfibieën	alpenwatersalamander	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibieën	vinpootsalamander	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibieën	vuursalamander	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	aardbeivlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bosparelmoevlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bruin dikkopje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bruine eikenpage	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	duinparelmoevlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	gentiaanblauwtje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote parelmoevlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote vos	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote weerschijnvlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	iepenpage	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	kleine heivlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	kleine ijsvogelvlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	kommavvlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	sleedoornpage	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	spiegeldikkopje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veenbesblauwtje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veenbesparelmoevlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veenhouibeestje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veldparelmoevlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	zilveren maan	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-kevers	vliegend hert	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	beekrombout	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	bosbeekjuffer	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	donkere waterjuffer	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	gevlekte glanslibel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	gewone bronlibel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	hoogveenglanslibel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	kempense heidelibel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	speerwaterjuffer	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Kreeftachtigen	europese rivierkreeft	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	adder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	hazelworm	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	levendbarende hagedis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	ringslang	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	beekdonderpad	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	beekprik	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	elrits	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	gestippelde alver	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	grote modderkruiper	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	kwabaal	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	boomarter	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	bunzing	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	damhart	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	das	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	edelhert	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	eekhoorn	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	egel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	eikelmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	grote bosmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	hermelijn	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	molmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	ondergrondse woelmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	steenarter	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	veldspitsmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	waterspitsmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	wezel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	wild zwijn	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone zeehond	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-zeezoogdieren	grijze zeehond	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Sporenplanten-varens	blaasvaren	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Sporenplanten-varens	groensteel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Sporenplanten-varens	schubvaren	Andere soorten (bijlage A van de wet)

Andere soorten

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Zaadplanten	akkerboterbloem	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	akkerdoornzaad	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	akkerogentroost	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	beklierde ogentroost	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	berggamander	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	bergnachtorchis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	blauw guichelheil	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	bokkenorchis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	bosboterbloem	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	bosdravik	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	brave hendrik	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	brede wolfsmelk	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	breed wollegras	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	bruinrode wespenorchis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	dennenorchis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	dreps	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	echte gamander	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	franjugentiaan	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	geelgroene wespenorchis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	geplooid vrouwenmantel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	getande veldsla	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	gevekt zonneroosje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	glad biggenkruid	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	gladde zegge	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	groene nachtorchis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	groot spiegelklokje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	grote bosaardbei	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	grote leeuwenklauw	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	honingorchis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	kalkboterbloem	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	kalketrip	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	karthuizeranjer	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	karwijselie	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	kleine ereprijs	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	kleine schorseneer	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	kleine wolfsmelk	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	kluwenklokje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	knollathyrus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	knolspirea	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	korensla	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	kranskarwij	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	kruiptijm	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	lange zonnedaauw	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	liggende ereprijs	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	moerasgamander	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	muurbloem	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	naakte lathyrus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	naaldenkervel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	pijlscheefkelk	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	roggelelie	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	rood peperboompje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	rozenkransje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	ruw pazelzaad	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	scherpkruid	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	schubzegge	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	smalle raai	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	spits havikskruid	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	steenbraam	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	stijve wolfsmelk	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	stofzaad	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	tengere distel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	tengere veldmuur	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	trosgamander	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	veenbloembies	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	vliegenorchis	Andere soorten (bijlage A van de wet)

Andere soorten		
Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Zaadplanten	vroege ereprijs	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	wilde averuit	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	wilde ridderspoor	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	wilde weit	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	wolfskers	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	zandwolfsmelk	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	zinkviooltje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zaadplanten	zweedse kornoelje	Andere soorten (bijlage A van de wet)

Vrijgestelde soorten	
Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	bruine kikker
Amfibieën	gewone pad
Amfibieën	kleine watersalamander
Amfibieën	meerkikker
Amfibieën	middelste groene kikker/bastaard kikker
Zoogdieren-landzoogdieren	aardmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	bosmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	bunzing
Zoogdieren-landzoogdieren	dwergmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	dwerfspitsmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	gewone bosspitsmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	haas
Zoogdieren-landzoogdieren	huisspitsmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	konijn
Zoogdieren-landzoogdieren	ree
Zoogdieren-landzoogdieren	rosse woelmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	tweekleurige bosspitsmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	veldmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	vos
Zoogdieren-landzoogdieren	woelrat